I. évfolyam. 9. szám. 1922. junius hó 30.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALGÓTARJÁN Salgó-u. 431. sz.

Felelős szerk.: Korom György.

A MUNKA

Előfizetési árak: Negyedévre 450 K. Egyes szám 40 K.

Megjelenik minden szombaton.

Társadalmi és politikai hetilap.

Máglya a Salgó fokán.

Máglya gyuladt fel Salgótarján fölött a Salgó fokán. És a máglya lobogó vörös fénye elvilágitott messze magyar pusztákra és elvilágitott fel a seltelmesen huzodó sötét hegyek felé. A Salgó fénye összetalálkozott a pusztákon a pásztortüzekkel összeolvadt, összecsókolódzott velük és a pásztortüz körül üldögélő, fekvő bús magyaroknak s egyszerre igen nagy melegség támadt a szivében. A Salgóról jött uj fény uj melegséget árasztott a pusztákra, a kialudni készülő zsarátnokok uj lángra kaptak s minden mi magyar tüzből táplálkozik ujra élt gyönyörüen, bátran. Elvilágitott arra föl a sejtelmes sötét hegyek közé, bevilágitott a hegyszakadékokba, titkos barlangokba, ahol magyarok bujnak, ahol bujva magyarul beszélnek és komor arccal, nehéz fegyvereket kovácsolnak. És ime, egyszerre a hazájukban bujkálók, a sötét barlanglakók között megjelent az igéret fénye. A sötétségre kárhozottak kitárt karokkal, csillogó szemekkel estek térdre, megjött a szent fény, amely megvilágitja ujból a magyar élet, a magyar szeretet, a magyar halál utját.

Körülálltuk a máglyát sokan, sokan mi magyarok, néztük messze földekből magasba csapó lángját és ittuk, loptuk azt a fényt, amelyből az egész világ müvelt emberisége kér részt A magyar szeretet a magyar emlékezés, a magyar hála és imádat gyujtatta velünk ezt az égig lobogó gyönyörü lángot, amelynek melegsége, szeretete mindenhová elhat, hol dalra termett a szív és fogalom a hazaszeretet.

A szivünkbe zárt uj fény melegével leszállunk a fekete gyémántok birodalmába, fölkeressük a salgótarjáni pörölyök munkatemplomait és megpróbálunk minden magyar testvérünket kézen fogva oda vezetni, ahol a Salgó máglyája, Petőfi szelleme világit, ahol magyar dalra termett a szív és ahol kötelesség a magyar hazaszeretet. Fogadalmat teszünk a most fölöttünk lebegő szellemóriásnak, aki magyarnak született és magyarként dicsőült meg, hogy megpróbáljuk megmutatni minden salgótarjáni testvérünknek a máglyát a Salgó fokán. Oh, mert mindenütt, de itt legjobban kellene, hogy minden „szélgörgette porszemből" uj és sok Petőfi támadjon, aki a feltámadás harsonáját fújja meg Salgótarján szénmezői felett, hogy nyilna meg mindenkinek szeme, szive, hogy látnák, éreznék a hazátrázó eseményt, hogy a régi máglya uj lánggal lobog a Salgó fokán!

Sz. I.

Hiszek egy Istenben!
Hiszek egy hazában!
Hiszek egy isteni örök igazságban!
Hiszek Magyarország feltámadásában!

Petőfi-tábla leleplezés.

Az oly régóta várt és gondosan előkészitett ünnepségek sorozata folyó hó 23-án este kezdődött, midőn a bányazenekar térzenét adott este 9 órakor. Az éjjel 10 órakor beérkező vonattal megérkeztek a Petőfi-társaság kiküldöttjei dr. Pekár Gyula ny. miniszter és Grill Lola művésznő, akiket illusztris fogadó bizottság élén dr. Förster Kálmán polgármester fogadott. Ugyanekkor a Salgóvár fokán kigyult a máglya, amely gyönyörü vörös fényével késő éjjelig lobogott. — Vasárnap reggel valóságos népvándorlás indult meg, úgy Salgótarjánból mint a várat környező községekből. Vonatokon, kocsikon, lovakon, gyalog igyekezett az óriási tömeg a vár felé. A hetek óta fagyos, borús idő is ünneplőbe kezdett és gyönyörü napsütéssel árasztotta el a várromot s az ünnepség egész területét. A fölförekvőket már messziről a zenekarok hangjai fogadták és csalogatták. — Az utolsó fogaskerekü vonattal Salgótelepre érkezett vendégeket Schnell Gyula tanitó által vezetett salgói iskolás gyermekek áhitatos Hymnusza fogadta, majd Rameshoffer Béla bányagondnok szives üdvözlő szavai után leánya Ilonka csokrot adott át Grill Lolának.

A programszerü időben 11 órakor elindult a menet a salgói kaszinótól. Elől a salgói zenekar haladt lelkes nótákat fújva, mig utána sorrendben a rónai levente-század, Bárna község küldöttsége, Salgótarjáni Önkéntes Tüzoltó Egylet, Salgó-telep bányász küldöttsége, polgári iskolák, egyesitett dalárdák, máv. küldöttsége haladtak a vendégek előtt, akik után a közönség óriási tömege szorongott. A vár környékén és a romokon összegyült óriási közönséget nem lehetett számba venni. A rend fentartók az államrendőrségen kivül a cserkészek voltak még a vár fokát a Salgótarjáni Polgári Lövészegylet (SAPOL) VIII. csoportjának 52 lövésze Kraft Aladár parancsnoksága alatt jól festő forma ruhákban szállta meg. Alig helyezkedett el a várban és az alatta lévő tisztáson az óriás tömeg már felcsendült az egyesitett zenekarok „Hiszekegy"-e, amely után dr. Pekár Gyula a vár fokán felállitott virágos pódiumról elmondotta ünnepi beszédét, amelyben a Petőfi-társaság nevében sóhajtva köszöntötte a költő királyt, aki a segesvári csatasikon nem nemzetközi ábrándokért, hanem a szent koronának épségéért esett el. Petőfinek nincs sirja, amit talán a magyarok Istene akart igy, hogy minden szélgörgette porszem e hazában Petőfit magáénak mondhassa és minden szélgörgette porszemből uj Petőfi támadhasson! Csak a csonka országban 1100 Petőfi ünnepélyt rendeztek már, akinek ünneplésére nem napot, nem hónapot, de egész évet jelöltek ki. De a külföld is az egész planétan ünnepli a magyar kultura nagyságát s Petőfit az öt legnagyobb világirodalmi nagyság sorába emelte a párisi Sorbon falai között.

A Salgó jelentősége abban áll, hogy Petőfi fejlődési stádiumban volt itt. A nagy költőkirály soha nem hallott isteni adománynyal volt megáldva, mert látnok, költő, apostol és martyr volt egy személyben. A Salgóváról irt költeményének tizenkét sorához hasonlót még nem produkált a világirodalom. Az ő szelleme az, amely a kulturát hozza és számunkra reményt jelent.

Amidón a Petőfi-társaság szellemi tulajdonába veszi az emléktáblát azt kivánja, hogy az Isten áldása és Petőfi szelleme lebegjen a csonka haza fölött és adjon erőt, hogy a harcot győzelemig folytathassuk.

Az óriási hatást tett gyönyörü beszéd alatt lehullott a nemzetiszin lepel az emléktáblárol és ugyanakkor a „SAPOL" VIII. csoportja megkoszorúzta a tábiát. A Regősök gyönyörü dalai „Rajta vitézek", „Nem veszhet el Magyarország", „Lesz még Magyarország" után Grill Lola művésznő Perenna motivum ruhában szavalta el a "Salgó" költemény legszebb részleteit szünni nemakaró tapsvihart aratva. Az egyesitett dalárdák Hubert „Fohászá"-nak áhitatott keltő eleneklése után Szücs Gyula a „SAPOL" VIII. csapat lövésze szavalta el a megrázó „Miatyánk"-ot. Farkas Dezső tárogatóján gyönyörü kuruc nóták sirtak, mely után Hochholzerné a Magyar Asszonyok zászlaját hajtotta meg Petőfi előtt, kinél még senki sem szerette jobban hazáját. Az egyesitett dalárdák „Tarpra magyar"-ját a megérdemelt taps kisérte.

Dr. Förster Kálmán polgármester szavai szerint Salgótarján oltárt emelt Petőfi emlékének. Köszöni a vendégeknek eljövetelét, kik jelenlétükkel emelték az ünnepély szépségét, köszönetet mond az ünnep rendezőinek, a vár urának és mindenkinek, aki a táblára adakozott. S.-tarján város közönsége nevében átveszi büszke örömmel a táblát s e helyen fogadja, hogy szerető gonddal fogja megőrizni, az örök mécset nem engedi kialudni. Azt kivánja, hogy mihamarább a Salgóról legtisztább időben látható hegyek is magyarok lehessenek.

A soha nem remélt szépségü, lélekbe markoló ünnepélyt a Hymnusz zárta be.

Ezután megindult a tömeg, mely eddig áhitatos csendben hallgatta végig a fenséges ünnepet. Akik fönt voltak lefelé indultak s a mélységben levők az emléktábla megtekintésére felfelé s dacára a vár keskeny utjának, a helycsere minden zavar nélkül folyt le. Két óra felé járt délután, amikor a vártorony előtt levő, mélyen fekvő sik erdős részen elhelyezkedett a több ezer ünneplő. Kiki először a magával hozott elemózsiát, fellobogtak a zsiványpecsenyék tüzei, a lajtokban viz, a sátrakban bor, sör, felcsendült a térség különböző pontjain az acélgyári, majd a bányazenekar, a gyári, majd a kath. kör dalárdája, cigányzene, itt-ott szónoklatok, dalok. A hangulat oly izzó volt, a regősök szivbemarkoló nótái, szónoklatai extázisba hozták az ünneplőket, akiknek soraiban osztálykülömbség nélkül ott láttuk városunkat és a vidéket.

A néhány méterre fekvő demarkációs vonalon néha megjelenő vörös szalagos csehőrség látása felforralta a vért ereinkben, de mást ma még nem tehetünk, minthogy türjünk! A mozgalmas tábori élet egyszer csak elcsendesül. Az illusztris vendégek táborát körülvevő tömeg hallani kivánta a regősöket s a festői öltözetü Laurisin Lajos operaénekes beszélni kezd. Akinek ajkáról egykét órával ezelőtt izzó hazaszeretettől áterzett bús kuruc motivumu nótákat hallottunk, most mint szónok ragadta magával lelkünket. Pelőfiről beszél, aki bár forradalmár volt s világszabadság volt az ideálja, meghalt hazájáért, mert csak gyáva népnek

nincs hazája, a legszebb erény a hazaszeretet s a legnagyobb bün a hazaárulás. Nem vörös internacionalista volt, egyetlen piros folt életében a segesvári csatatéren kifolyó vére volt. A lelkesedés percekig tombolt s a regős csoport — Farkas Dezső, Cselényi József és Laurisin Lajos, — a térség hol egyik, hol másik részén tünt fel, hol dalokkal, szavalatokkal, zenéjükkel felébresszék az alvó lelkeket, akik bár érzik, hogy a regősök szent igazságot hirdetnek és becsületes magyarnak követni kell őket, mégis emberi gyávaságból, nem próbálják meg a torkukat szorongató s őket eszközként felhasználó vörös vezérek markából való szabadulást. Egyenkint oly nemesen, jól gondolkoznának a mi magyar munkástestvéreink, de tömegben sajnos nincs akaraterejük s engedelmeskednek a sokszor rosszakaratu parancsnak. A nép, mely önként zarándokolt a várromhoz, felejthetetlenné tette ez ünnepet. Imgozáns u. i. egy ünnepség akkor, ha nem terror hajtja föl a tömeget. Késő estére nyult, amikor elcsendesült a vár környéke s a kisérteties hallgatásban Petőfi lelke örködik a Salgó ormán, vigyáz reánk s vigyáz az elszakadt testvéreinkre.

Láttam e napon könnytől csillogó szemeket, láttam sápadt, elszánt arcokat s a dal, mely bölcsőnktől a sirig elkisér nem hangzott el nyomtalanul. Kedves regősök az első szereplestek ne legyen utolsó, jöjjetek, daloljatok e végváron, ha csüggednénk, daloljatok addig, amig vissza nem csalogattátok a Kárpátok s erdélyi hegyek sötét koszorúját s az Adriának kék vizét. A viszonlátásra!

Bátki József.

Üdvözlünk kedves Mester. Üdvözlünk abból az alkalomból, hogy egy nagy müved immár befejezve. Ez a mü az a remek oltár, mely igen rövid időn belül a katholikus nagytemplomnak legfőbb ékessége lészen.

Egy művész, aki képeinek nagyszerü sorát festi meg s tehetségének javát a művészeteknek festészeti ágára szánja, minden tépelődés nélkül hozzáfog egy templomi oltár megcsinálásához, amely legkisebb részletéig az ő munkája. Ez oly teljesitmény, amely csak kiváló tehetségeknek adatott meg. Bátky pedig az. Legyen a maga elé állitott feladat a művészet bármely fajtájából, ő helyén van. Mindég biztos és mindég határozott. Mily nagy előny a mostani nagy művében is, hogy a szobrászati munka mellett az oltárképet is ő festhette meg. Előállott egy gyönyörü harmonia, mely végig ömlik az egész művön. Ezt több ember munkájának összetételétől nem lehetett volna elérni. Egy mester lelke van az egészben, aki megtalálta a legközvetlenebb szavakat a lelkekhez. Igaz művészlélek lényegében nem tehet különbséget festőművészet és szobrászművészet között, nem tekinti magán kivülállónak az iparművészetet és épitészetet. Művészet csak egy van, ami mindeneken fálül áll, a szépnek, az erőnek, a harmóniának hatalmas kultusza. Igaz művész, bármilyen eszközt adjunk a kezébe, alkotni tud tartalmasat és súlyos értékűt. Ezért mondom Bátkit vérbeli igaz művésznek.

Elvonul a falu csendjébe, hogy ne zavarja a zaj és tülekedés s gondolatai megszületnek a maguk hatalmas, tiszta egyszerüségükben. Megértőbb segitőtársa pedig nem is lehetne jelen nagy munkájában, mint derék jólelkü édesapja.

Örömmel várjuk, hogy műverendeltetési helyére kerüljön, amikor külön is fogjuk még méltatni e helyen Bátki egész művészetét. Üdvözlünk kedves Mester.

Fáyl.

HIREK.

Eljegyzés. Röder Alfréd eljegyete Bender Oly urleánynt Salgótarjánból, 1923. évi junius hó 25-én. Szivből gratulálunk!

Kinevezés. A magy. kir. földmivelésügyi miniszter Szecsődy József magy. kir. erdőfőmérnököt, magy. kir. erdőtanácsossá a VII. fizetési osztályba kinevezte. A volt tosonci erdőgondnokságot a salgótarjáni járás kapta meg Mátraszőllős székhellyel. Az uj erdőtanácsos Bars-vármegyéből jött ide s egy év óta vezeti a gondnokságot s kedvességével, tudásával már is igen sok tisztelőt szerzett magának Kinevezésének, akik ismerik őszintén örülnek.

Áthelyezés. Szentmiklóssy László rendőrkapitányt fölöttes hatósága, szolgálattételre a cinkotai államrendőrséghez helyezte át.

Folyó hó 26-án d. u. városunkba érkezett dr. Solty Béla k. rendőrfőkapitány Budapestről hivatalosan.

A róm. kath. plébánia jelenti, hogy julius 6-án este 10 órakor városunkba érkezik dr. Bangha Béla jézustársasági atya, aki 7-én este az acélgyári kaszinó helyiségében és Prokopp-ünnepén 8-án beszédet mond.

Kántorválasztás. Nagybátony r. k. iskolaszéke folyó hó 14-én Kádár László maczonkai kántortanitót, ki egyébként okl. középiskolai énektanár, egyhangulag kántortanitónak megválasztotta.

A „Mikófalvai Passió" társaság ezidén ujból folytatja a tavaly megkezdett passió-játékokat nagyobb méretekben. Városunkból e nyár folyamán ismét kirándulnak a regényes vidékre, hogy az egyszerü falusi nép kiváló szereplésében megtekintsék a megrázó tragédiát. A közlekedés — mint halljuk — nem oly terhes, mint tavaly volt. Lapunk részére prospektust kértünk.

Vizsga. A városi iparostanonc iskolában az ipartestület elnökségének jelenlétében és Porázik György felügy. bizottsági elnök vezetésével szép eredménnyel folyt le a vizsga, amiért is Ponyi ipartestületi elnök hálás köszönetet mondott a tanitói karnak.

Mulatság. A helybeli nyomdászok és könyvkötők vasárnap, julius hó 1-én a „Tátra"-kertben nagyszabásu nyári mulatságot rendeznek, a nyomdász rokkantak, özvegyek és árvák javára. Belépő dij 250 korona. A mulatság igen látogatottnak igérkezik. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak.

Kulturest. Szombaton julius hó 7-én este 8 órakor az acélgyári olvasóegyletben kath. kulturest lesz a következő műsorral: I. Hymnusz, énekli zenekar kisérettel a közönség. II. Megnyitó beszéd, mondja Szántay István máv. raktárfőnök. 1. Fohász. Huber Károlytól, előadja az egyesitett dalárda. 2. Éjféli lázak. Irta Gyula Diák, Szavalja Kuster Alice. 3. Egyesitett zenekar. 4. Gordonka, zongorakisérettel, Hiros Viktor és neje. 5. Egyesitett dalárda. Szünet. 6. Egyesitett zenekar. 7. Celli búcsú. Melodráma. Irta Endrődy Sándor, zenéjét szerezte Köveskuty Jenő. Szavalja Szartórisz Micike. 8. ünnepi beszéd. Tartja dr. Bangha Béla Jézustársasági atya. III. Zárszó mondja Wabrosch Béla főmérnök. IV. Szózat, zenekisérettel énekli a közönseg. Jegyek ára 500, 300 és 150 korona.

Starjáni Polgári Lövész Egylet hallomásunk szerint teljes átszervezés alatt áll. Ez ügyben felkerestük dr. Förster Kálmán főlövészmestert és Ungváry Miklós allövészmestert, akiktől nyert feivilágositás szerint az átszervezést egyes egyesületi tagoknak nemtörődömsége és buzgalom hiánya tette szükségessé. Amidőn ennek az egész világon elterjedt gyönyörü intézménynek, amelyben a nemes szórakozás harmóniában van a legkomolyabb célokkal városunkban és vidékén való megteremtését néhány lelkes, szivszerint való magyar ember elhatározta, talán nem is sejtették, hogy ily impozáns csoportnak vetették meg az alapját. Tényleg kezd az egyesület azzá válni, aminek szánva lett Szabó Sándor ezredesnek az etesi lőtéren elhangzott gyönyörü szavai szerint, a magyar emberek egymásra ösmerésének, a társadalmi korlátokat leromboló testvéries együttérzésének egyesületévé. Ezen munkálkodik az egylet vezetősége gondosan keresve az eszközöket a még útban álló nehézségek elháritásához. Megnyilt már a baglyasi és etesi lőtér, előkészület alatt van az acélgyári lőtér is. Mindháromra meghatározott napokon csoportonkint vonulnak ki vasárnaponkint a lövészek az előirt lőgyakorlatokra. Ez egyletnek közel 300 tagja van. A legszebben megszervezett és legjobban működő csoport a VIII. csoport, a baglyasi lövészcsoport,

TÁRCA.

Lányok vizsga után.

Fehér ruhás, ifju lányok,
Szomoruan nézek rátok,
Amint mentek hófehérbe,
Fekete élet elébe.

Mennyi ábránd, mennyi álom,
Mely itt repked tündérszárnyon,
S megsebezve nemsokára,
Lehull utatok porába.

A virágok elhervadnak . . .
Álom, ábránd, elmaradnak . . .
Piszkos lesz fehér ruhátok,
Út pora amint száll rátok.

Szép, virágos, ifju lányok,
Szomoruan nézek rátok.
Mosolyogtok, nevetgéltek,
Mig kint vár a való élet . . .

Elstner József.

A mester.

Irta: *Peitler Gyula.*

A Mester felszegett fejjel ballagott a a sáros uton. Mögötte szótlanul haladtak páran, a tanitványok. Mind azok közül, akiket az élet igája nyomott, legázolt, akik keresték az igazságot, az igazi életet s megismerték a Mestert.

Az ut sáros volt. A tegnapi futó zivatar cseppjei ott ragyogtak minden egyes fűszálon az ut mellett, mint elszórt drágagyöngyök. Minden rög, minden vadvirág életet lehelt s a kelő nap sugarai mohón itták fel a mezőről a gyöngyharmatot.

A Mester előlhaladt, mezitláb, a saruját kezében lógatta. A tanitványok utána, szintén sarutlanul. Egyszer-másszor megálltak fáradtan az utszélen, hogy talán szúró tüskét huzzanak ki a lábukból, vagy hogy a Mester halk szavát hallgassák.

— Én a szenvedők és bünösök Istene vagyok, nekik hoztam megkönnyebbülését és bocsánatot.

A tanitványok csodálkoztak ezen a beszéden. Ime, a Mester, aki a bünösöket segiti. Aki a vétkezők ellen prédikál s mégis a pártjukon áll. Aztán csendesen mentek tovább. A Mester pedig látta gondolataikat. Késő délután lett, hogy beértek a városba, ahová igyekeztek. Amint pedig az álarcos farizeusok megtudták, hogy megérkezett a Mester, álnok ravaszsággal fordultak ellen, hogy valamiképen szaván fogják. Elébehoztak egy asszonyt, kit házasságtöréssel vádoltak. Elébe hozták, hogy tegyen igazságot.

— Ime — szólt az egyik farizeus — itt az asszony, Mester, aki ott hagyta urát s a bünök utjára tért. Te mondád, hogy aki igy vétkezik, méltó a gyehenna tüzére. Tarts hát fölötte itéletet s mi igazság szerint végrehajtjuk azt!

Mint a darázsfészek, zúgott fel a beszélő után a tömeg. Mindegyik kezében korbács és kövek. A bünös asszony pedig ott hevert a Mester lábai előtt sápadtan, fénytelen szemekkel, amelyekből rég elköltözött az öröm, csapzott hajn homlokába hullott s ugy lesett fel a Mesterre, aki igazságot oszt.

A Mester pedig elgondolkozva nézett az asszonyra és látta az utat, melyen az idáig, a gyalázatig jutott. Látta az utat, mely sikamlós volt és röges, isteni kegyelem nélkül való. Látta a lejtőt, melyen megállás

amelynek minden hazafias és jótékony ünnepélyen való egyenruhás, jó benyomást keltő megjelenése vármegyeszerte feltűnt. Saját dalárdával, zenekarral és elsőrangu műkedvelő gárdával dicsekedhetik. Mindez megszervezőjének és agilis lövészmesterének Kraft Aladár „kapitány"-nak köszönhető, akinek kiváló szervező tehetségéről ugy a nyári lövészetek mint a téli felolvasó estek állandó bizonyságot tesznek. Nem hallgathatjuk el Skhmiedt Jenő bányafőtanácsosnak áldozatkészségét és szeretetteljes gondoskodását sem, aki a VIII. csoportnak példaként való felszerelését lehetővé tette.

Jótékonysági adomány. A helybeli „Mókus" társaság kedélyes szórakozásain sohasem feledkezett meg azokról, akik saját hibájokon kívül kerültek olyan sorsba, hogy rászorulnak emberfársaik segitségére. A társaság által létesiett szegénynalapból teljesen felruházták Puskás Erzsébet IV. elemi oszt. hadiárvát, aki a vizsgára vette föl boldogan a szépruhát, cipőt stb. Édesapja sirva köszönte meg az értékes adományt. A vizsgán megjelent a „Mókus" asztaltársaság sok tagja is. A jelenlevő Virág helybeli cipészmester kijelentette, hogy ingyen fogja a kisleányka cipőjét rendbehozni, ha az elszakad. A szegénynalapból pénz jutalomban részesültek a következő jó viseletű szorgalmas tanulók: Kocsis Lajos, Varga Béla, Hényel Ferenc, ip. tan. iskolatanulók; Fejérváry János II. o., André László III. o., Fükő Erzsébet III. o., Imre Margit, Virág Ica, Bene Magda, Végh Béla, Telmányi József, Gyetvay Géza, IV. oszt. tanulók, Deák István, Csery Lajos V. oszt. tanulók. György László pedig jutalomkönyvet kapott. Az asztaltársaság ezuton mond köszönetet Reguly Árpádné urnőnek, akinek nemes gondolkozására vall, hogy ajándékképen a szegény leánykának ruháját elkészitette. Ellner Sándor kereskedő ingyen adta a ruhához való anyagot. Ez az eset kereskedőink részéről szinte páratlan. (Ha a városunkban létező sok, együtt szórakozó kistársaság időközönkint, ilyen módon jótékonykodna, akkor talán a „Stefánia" tagjai is elszánnák magukat a gyakorlati jótékonykodásra. Szerk.)

Regős est volt az acélgyári olvasóegylet nagytermében 23-án este. Dacára, hogy a Stefánia szövetség rendezte az estét, mégis ugy látszott, hogy ez a dalestély is egyik hangulatos programmpontja volt a 24-iki Petőfi ünnepélynek. Horváth László városi tanácsnok lendületes bekőszöntő szavai után a regős dalköltészet gyöngyszemeit hallottuk elmondani, eldalolni, eljátszani. Szép volt, magyar volt minden szó mit szóltak, minden árjai mit a tárogatóból, kobozból kicsaltak és a lehúnyt pillák alatt itt is, ott is kigördült egy-egy a magyar dal viszhangjából fakadt könnyű. Nem tudunk kiragadni számokat a programmból, gyöngyörű volt Rákóczy siralmától a magyar miatyánkon át. A keretet Ursutz Jenő vezetése mellett az acélgyári zenekar szolgáltatta. Az esten Laurisin Lajos operaénekes Sajó Sándor és Kiss Menyhért verseit, Cselényi József operaénekes pedig Farkas Dezső a vitézi rend Turán Regőscsoportjának vezetője által irt verseket szavalta. Egyébként az összes regős dalok szövegét és dallamát Farkas Dezső szerezte, ő volt 1919-ben a Regős-csoport szervezője is. Az Isten áldotta munkát, amit a regősök végeznek a Vitézi Rend intézményessé óhajtja tenni s fenállását regős telek adományozásával örök időkre biztositani akarja. Az est gyönyörű emlékeivel szivükben távoztak a meghatott magyarok — sajnos kevés számban. Dehát irredenta, nemzeti felujhódás ugy látszik Salgótarján egy csoportját következetesen nem érdekli. Az est jótékonycéljára felülfizetők összegének nyugtázását legközelebb hozzuk.

A Petőfi emléktábla leleplezési költségeihez adakoztak: Nagy Elemérné és Kovács Vica gyűjtése 35.350 kor. Horváth Lászlóné és Nékám Lici gyűjtése 29.600 kor. Balhauser Juci, Seifer Elza és Auer Olga gyűjtése 25.400 kor. Köntzey Ferencné gyűjtése 24.000 kor. Szilárdy István, Északmagyarországi Kőszénbánya r. t. 20—20.000 kor. Tabódy Tibor Karancskeszi, Légrády Béla Karancsberény, dr. Krepuska Géza Budapest 10—10.000 kor. Balázsovits Irén és Kiss Lidia gyűjtése 6000 korona Salgótarjáni Palackgyár r. t. 5000 kor, Weinberger Judit gyűjtése 2000 kor. Mátraszőllős község 1100 kor. Kollosy Zoltán Homokterene, Gyurcsek Sándor 1000—1000 kor. Összesen: 210.450 kor. Azonkivül a „Turul" nyomda 500 drb. falragaszt ingyen készitett. Mindezen adományokért a vátos polgármestere hálás köszönetét nyilvánitja.

Vasuti átjárók. A vármegyei közigazgatási bizottság julius hó 7-én helyszini tárgyalást fog tartani a „Vadász" előtt levő utátjáró és az uszoda között a vasuti vonat mentén létesitendő 2 kocsi és 3 gyalog aluljáró ügyében, amelyet a város vezetősége kért és szorgalmaz már régóta. Városunk mérnöki hivatala ezen átjáró létesitését a vásártéri terület szabályozási tervére és e területen szépen megindult épitkezésekre való tekintettel kérte és reméljük, hogy a szép fejlődésnek indult városrész könnyebb hozzáférhetését a Máv. is igyekezni fog lehetővé tenni. Jelenleg u. i. oly forgalmas a járókelőktől a vasuti pálya, hogy ki tudja hány szerencsétlenség fog még bekövetkezni, dacára annak, hogy rendőri intézkedés megtiltja a pályán való járást.

Cseh uralom. A szomszéd Somoskőujfalu népe elkeseredve panaszolja, hogy a csehek gyötrik, szipolyozzák őket. Mult héten elszedték a bicikliket a lakosságtól, azon a cimen, hogy azok Magyarországból származtak, dacára annak, hogy amikor Somosra jöttek e „győzők" a biciklik legnagyobb részét már ott találták. Továbbá a községházáról, amely a falu tulajdonát képezi a berendezésekkel együtt, a csehek elhurcoltak minden megmozditható anyagot. Ma nincs háboru, de a háborut is megszégyenitő jogtalanságot gyakorolnak azok, akik a háborus bűnösséget vannak hivatva megállapitani. A mi vérforraló sérelmeinkre orvoslást nem kapunk, ha azonban a demarkáción kivül eső fának csak a lombját téplik le, kiszáll a jóvátételi bizottság s határsértés cimén indul meg ellenünk az eljárás. Nincs, aki megvédje Somos népét, mert hivatalosan még nem a mienk. Egy reménynünk van, hogy a felfujt béka sorsára juthat még a terpeszkedő cseh állam!

---

nem volt s a sápadt asszony ide sodródott — az-ő lábai elé. Szivében végtelen jósággal megsajnálta a bűnöst.

Aztán lassan fölemelte szemeit s végig nézett a tömegen. Azoknak lelke pedig ott állt leplezetlenül előtte. Látta, hogy szivük üres edény, a lelkük pedig ugyanoly fekélyekkel teli, mint a bűnös asszonyé. Látta bennük az álnok gondolatot, mely csak formalismus volt. Olyan jó cselekedet, melynek csupán hüvelye van, de magjai kihullottak, — s a Mester akkor halkan szólni kezdett:

— Az asszony nagyot vétkezett. Büntetésül látom-megkövezni kivánjátok. Az vessen rá hát elsőnek követ, aki még sohasem vétkezett!

A halk szavak mázsás kősziklaként hulltak a szivekre. Ez az ember valóban a vesékbe lát s ismeri gondolataink sötét, posványos forrásait. Békétlen zúgással oldalgott el a farizeusok fullánkos szivű tömege s a kövek egyenkint hulltak ki a kezekből az utca porába.

Csak az asszony maradt ott s lelkében háboru dult. Háboru, melyben küzdött egymással a hitvány, önző, alacsony érzékies világ, a Mester végtelen, csodás szeretetével. Ez a csodás emberszeretet világitott, mint a nap, közelléte olyan volt, mint az erdők ózondus lehellete. Az asszony lelkében fölsirt az elvesztett tisztaság. A Mester mélységes jósággal ránézett s a tekintetéből fölébredt, fölocsudott, megborzadt. Megakarta boszulni saját magát. Sirni, zokogni akart, felejteni és megvetni mindazt, ami már a multé s amit ma visszasirni, elfeledni oly jó volna örökre.

Legalább hálás tudna lenni ennek az embernek azért, amit ma vele tett, vagy legalább lesütött szemmel elbujdokolhatna messze-messze innen. Tekintete a nyakára esett, melyről hosszu gyöngyfüzér csüggött alá, valami bűnös szerelem égető emléke. Keze tétovázva a füzérhez kapott, letépte a gyöngyöt a nyakáról, hogy odavesse a Mester ölébe. Meggyötört lelke sem bira tovább s szemeiből a bűnbánat és megigazulás könnyei barázdálták be sápadt arcát. A gyöngyfüzér kezéből a földre hullt s a szeméből lepergő igazabb gyöngyökkel együtt felszivta azt az utca pora.

Az asszony megdöbben, megremeg e csodára s a tanitványok, kik körötte álltak, ugy éreztek, hogy értik már a Mester szavát:

— A bűnösök és szenvedők Istene vagyok. Nekik hoztam megkönnyebbülést és bocsánatot.

— —

Mátra tövén.

Késő estén a hüs árnyakból
Rám-rám lehel a Mátra lelke;
S kék lovagokat látok távol
Homályos fátylakból kikelve.

Ezek a Mátra szellemei:
Hosszu, szürke sávokon ülve
Suhannak által völgyeiken.

Büszkén, mint hercegekhez illik,
Kiket boszorkány elvarázsolt . . .
S bűnhődve, ártó nagy haraggal:
Kiktől elvette a nép átka
A másvilági csendes álmot.
És a buzgó hegyi szellemek,
Kik védik a völgyi népeket,
Kik őrzik hűn a kősirok porát,
Kik számon tartnak minden kis mohát,
Bosszulva, kik rajtok vétenek.

Óráján a kisértetenek
Bagolyzenén táncot lejtenek.
S felhőtépő nagy jókedvükben
Éjfélre, ha fordul az óra:
Viaszhideg varázsos kezük
Mesékét szór az álmodókra.
Felém is szállnak szellemcsókra
S olvadó ujkkal álmaimra
Tündérregéket lehellnek:
Hahogva sügnak . . . és lelkembe
Költöznek régi énekek.

Felejtett romoknak mohás szivén
Sok száz nehéz kő felmozog . . .
Az omladékok hősökké válnak.
Cifra várnéppé a romok . . .
S messze a sziklás várhelyek alján
Zenés, elvonzó hidak intenek
És megragadnak, elhuznak oda
A sirillatos hideg delejek . . .
Ős várkastély titkos csarnokába,
Hová napsugár sohasem hatolt,
Hol egy lovagszív szörnyen zakatolt,
Bűnöket foganzó csillagtalan éjjel . . .
Könnyező fogoly . . .
„hol volt, hol nem volt".

Kádár József.

Halálos baleset. Nándory Ignác helybeli kerékpár zászlóaljbeli honvéd fogó hó 19-én gyakorlatozás közben véletlenül meglőtte magát. Nyomban meghalt. Rohamozást gyakoroltak s a fegyver kuszás közben véletlenül elsült a kezében.

Életveszélyes sérülés. Midlián Jakab 47 éves nós liptómegyei bányászt folyó hó 26-án reggel a baglyasaljai „Albert-akna" bányában a leszakadt kőzet maga alá temette, gerincoszloptörést szenvedett, a baglyasaljai bánya-kórházba szállították. Állapota reménytelen.

Korkép Berlinből.

1923. juniusában.

Berlinből, egy orvosbarátomtól levelet hozott a posta, idézek belőle egy pár megszivlelendő részletet, hisz az angol-francia békepolitika áldásos következményeként nemsokára ugyanott fogunk tartani, ahol a a német főváros.

„Egy csomó dollárral a zsebemben jöttem ide s szerencsém volt, mert az utóbbi héten ez a pénzem ötvenezerről nyolcvanezerre ugrott fel a berlini tőzsdén. Úgy hallik, hogy maholnap százezer koronát fog érni a dollár. Igaz ugyan, hogy ez a márka itteni vásárló értéket jóval tulhaladja s ennélfogva a piacon a drágítás pánikja nyargal feltartózhatatlanul. — Berlin külső képe ugyanaz, ami odahaza volt Pesté a forradalmak idején. Hosszu sorokban állnak a vásárló bódék előtt az asszonyok s aki teheti nagy mennyiségben veszi a zsirt, a cukrot, a lisztet.

A vaj 14000 kor. azaz márka. A zsir 11000 m.

Élelmiszerek naponta drágulnak s mire a levelemet olvasod, itt minden legalább 30 százalékkal drágább lesz.

Birkahus 9000 m. Disznóhus 10000 m. Marhahus kilója pedig 12000 m.

Egy darab tojás ára 600 m. Vajjon odahaza mennyi?

De most jön a java: Egy férfiruha ára 600.000 m. Pár cipő 200.000 m. — Négytagu családnak heti élelemre való szükséglete 200.000 m. — Az a munkás, aki ennél kevesebbet keres — éhezik.

Jól kereső munkások heti bére azonban csaknem eléri ezt a számot 180—200.000 m. A hatóságok és vezetőségek azonban belátják ezt a lehetetlen állapotot s havonta kétszer is emelik a béreket. — Azt hiszem a bérek és árak is hamarosan elérik az aranyparitást s igy lehetőleg a forrongó szenvedélyek lefognak hűlni.

Vajjon odahaza mikor látják be a munkaadók, hogy az élethez kell egy létminimum s a kereskedők, hogy a drágitásnak van határa!?"

Doktor.

SPORT.

Folyó hó 10-iki „Hatvani Ujságban" a Mátravidéki alosztály Elnöksége aláirásával, valamint a SSE. által a „Munka"-ban megjelent közleményben a SBTC. eléggé nem szép szinben lett feltüntetve. Az egyesület választmánya az ügyre vonatkozólag csak azon szerény nézetét és határozatát akarja nyilvánosságra hozni, hogy az egyesület szabályszerüen szerepeltette Spissák nevezetű játékosát s ez ügyben a nem tiszta munkának legcsekélyebb látszatát sem türi meg. Mi tudjuk nagyon jól, hogy ki dolgozik. Ezért leszünk bátrak a szabálykönyv 24. §. II. a. pontját szószerint idézni tanulságot téve szabályismeretünkről ugy a tek. Mátravidéki alosztály Elnökségének, mint a salgótarjáni „testvér" egyesületünknek is: 6 havi nem játszás alapján igazolható, aki állandó tartózkodás céljából más kerületbe vagy *kerületének más alosztályába* költözött és állandó ott tartózkodását okmányszerüleg igazolta.

Leszünk még bátrak felvilágositani a tek. Elnökséget és a SSE. vezetőségét, hogy ellentmondásban vannak saját maguk által idézett paragrafussal, amennyiben a 7. §. következő: „elmaradt, vagy elhalasztott bajnoki vagy díjmérkőzésen csakis azok *tényleges* lejátszása napján játékra jogosult játékosok vehetnek részt". — Mert: „tényleges lejátszása" egy mérkőzésnek akkor történik meg, ha az a szabályszerü 90 azaz kilencven „perc" alatt valóságban — nem papiron — le lett játszva. Igy tehát a „tényleges lejátszott mérkőzés napján játékra jogosult játékos" igen természetesen, jogosan játszhat. Mindenesetre e pontot fenti — minden vitán felül álló — magyarázat teljesen megvilágitja. Megértése csak a jó magyarságon és ésszerü definiáláson mulik, ami szerencsére nálunk meg van. A Mátravidék Alosztály tek. Elnöksége a lapban megjelentetett cikke alkalmával nem tudhatta a 24. §-át másképen nem történhetett volna meg ez az eset, mely kizárólag tévedésen, vagy félreértésen alapult.

Érthetetlen előttünk az, hogy akkor, amikor a Mátravidéki alosztály Elnöksége az Északmagyarországi kerület elnökségében nem lát elég garanciát a sport ügyek igazságos elintézésében, — ugyanakkor egyesületünkre feltétlenül kellemetlen határozatot, intézőnknek, vagy megbizottunknak távollétében hoz (V, 31-iki sürgöny). Pedig ily nagy s a bajnokság eldöntésére fontos határozat hozatalnál talán megszokták kérdezni a legerősebben érdekelt egyesületet! — Ha igazságos elintézésről van szó! Vagy talán az SBTC.-t az nem érdekli, vajjon hová lett az őszi X. 8-iki HVSE. mérkőzés ügyének ujrafelvételére 1923. V. 1-én 62/1923. ikt. szám alatt irt levele? Talán elveszett? Pedig ez döntő fontosságu lehetett volna a bajnokságra s még mindig 8 hét elteltével se került elő a „Fellebbezési Tanács-hoz". Mindenesetre ez nem a miskolczi tisztikar vétke.

A férfias küzdelem elől soha ki nem tértünk s hajlandók vagyunk ezt minden esetben a zöld gyepre vinni.

A SSE. közleményére még annyi közölni valónk volna, hogy „ha"-val mérkőzéseket megnyerni nem lehet, s hogy a tarjáni sportbékét semmi körülmények között nem hagyjuk felboritani, már csak azért sem, mert ily irányu törekvéseket már igen sokszor tapasztaltunk.

Minden erőnkkel azon leszünk, hogy ez meg ne történjék. Mi haladni akarunk kitüzött célunk felé — ha kell egyedül is — testvér nélkül;

Salgótarján, 1923. junius 26-án.

Sporttársi üdvözlettel:

S. B. T. C. választmánya.

„Salgótarjáni Kereskedők Atletikai Clubja, mint a S. B. T. C. alosztálya" néven uj sportegyesület alakult. Folyó hó 22-én tartott alakuló gyülésen a következő vezetőséget választották:

Díszelnök: Gáspár Vilmos.
Elnök: Id. Takács Ferenc.
Titkár: Ligeti Győző.
Intéző: László Imre.
Pénztáros: Römer Zoltán.
Jegyző: Nagy Béla.
Intézőbizottság: Bendekovics Elek, ifj. Timaróczky Sándor, Szabó Lajos, Koza János.

A város kereskedő ifjai körében bő anyag kinálkozik ugy a futball mint az athletika kultiválására s az ifju egyesület ezek intenziv művelését tűzte ki céljául.

Szép eredménnyel jöttek haza athlétáink Miskolcról. Szemző SBTC. kerületi rekordot javitott a 300 m. sikfutásban s 2-ik helyezett lett a távolugrásban 5.99 m. s a hármasugrásban 25 m. előnnyel 11.73 m-el. Montág SBTC. harmadik lett a 100-es sikfutásban 12.2 mp. alatt.

A „legjobb vidéki csapat" cimét ez évben a Szombathelyi A. K. nyerte, legyőzve vasárnap, óriási meglepetésre 7:0-ra a Kecskeméti A. C.-ot.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága jó Mimyke leányunk elvesztésekor a bennünket ért mérhetetlen csapást igaz részvéttel és készséges szolgálataik felajánlásával enyhiteni törekedtek, hálával és megindultan ez uton mond köszönetet a

Salgótarján, 1923. junius 25.

Lovrits család.

A róm. kath. dalegylet mindazon tagjának kik felejthetetlen jó leányunk Mimyke temetésén készséggel vettek részt és végtiszteletben részesitették drága halottunkat, ez uton mondanak hálás köszönetet a szomoruan sujtott szülők

Salgótarján, 1923. junius 25.

Lovrits Béla és neje

*) E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

„A Munka" alakulóban levő sajtóvállalat rövidesen megalakul, kérjük, hogy a részvényjegyzést sürgősen befejezni és a pénzt a gyüjtőivekkel és a megmaradt elismervényekkel együtt szerkesztőségünkbe sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

Házeladás.

Menház-utca 337. sz. alatti ház, mely áll három lakóházból, két műhelyből, egy nagy (tiz állatra való) istállóból, egy nagy telekből és egy nagy kertből szabadkézből azonnal eladó. Bővebbet az ott lakó háztulajdonosnál.

Földi József, háztulajdonos.

-VARRÓNŐ.-

Elvállalok női és gyermekruha készitést. Kivánatra házhoz is — — megyek. — —

FORGÁCS PAULA,

Bányatelep, 15 sz. kolónia. (Bányamészárszék mellett).

o o **Leg-** o o
kellemesebb
családi szórakozóhely a

„Tátra"-kert

egész napon át nyitva, naponta meleg villásreggeli és hideg ételek. Különféle italok. Kitűnő csapolt sör.

Délután 4 órától a közismert „RUDAS" zenekar hangversenyez.

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

A közönség pártfogását kérik

MINAREK és KOVÁCS.

„TURUL"-nyomda Salgótarján.